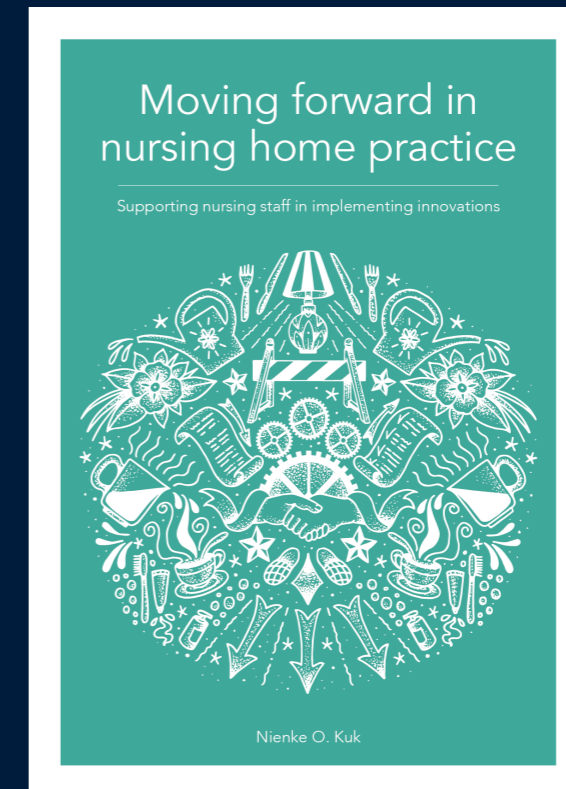

Aanbevelingen

- Om innovaties in verpleeghuizen te implementeren is een systematische aanpak nodig. Hierbij is het belangrijk om duidelijke doelen te stellen, te kijken naar wat er nu gebeurt in het verpleeghuis, na te gaan welke belemmeringen er ten opzichte van de innovatie bestaan en op basis hiervan implementatie-strategieën te selecteren, het gehele proces te evalueren en eventueel bij te stellen waar nodig. De TIP-toolbox kan hierbij helpen.
- Verpleegkundigen kunnen een belangrijke rol spelen bij het implementeren van innovaties. Zij weten hoe het er aan toe gaat op de afdeling en kennen de mensen die er werken. Dit maakt het makkelijker om steun te krijgen voor de innovatie. Het is dan wel belangrijk dat verpleeghuizen beschikken over voldoende verpleegkundigen. Dit kunnen MBO-verpleegkundigen zijn, zolang ze goed zijn in het verwerken van informatie, het samenwerken met anderen en het vertonen van leiderschap vertonen. Het is echter ook belangrijk dat er voldoende HBO-verpleegkundigen aanwezig zijn. Zij kunnen MBO verpleegkundigen ondersteunen tijdens het implementatieproces.
- Samenwerken met anderen is cruciaal bij het implementeren van innovaties. Verpleegkundigen moeten het gevoel hebben dat ze worden gesteund en een klankbord hebben van mensen met wie ze kunnen overleggen. Het is daarom aan te bevelen om voor de start van een implementatieproces een team te vormen waarin verpleegkundigen, paramedici en managers vertegenwoordigd zijn.

Implementeren van innovaties in het verpleeghuis

www.academischewerkplaatsouderenzorg.nl

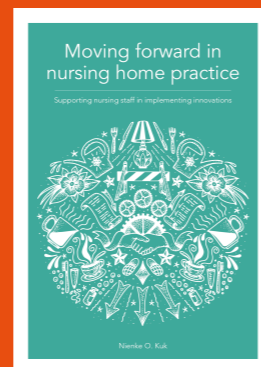
Nienke Kuk

Maastricht University

Het volledige proefschrift van Nienke Kuk vindt u op onze website of kunt u bij ons opvragen.

Academische Werkplaats Ouderenzorg Zuid-Limburg
p/a Maastricht University
Vakgroep Health Services Research - DUB 30
Postbus 616
6200 MD Maastricht

Telefoon: +31(0)43 - 38 81570
Email: ouderenzorg@maastrichtuniversity.nl
Website: www.academischewerkplaatsouderenzorg.nl
Volg ons op Twitter via @ouderenzorgZLim

In welke mate stimuleren verzorgenden en verpleegkundigen functionele activiteiten bij verpleeghuisbewoners?

Welke belemmeringen ervaren ze hierbij?

Hoe kunnen we verpleegkundigen ondersteunen bij het implementeren van innovaties?

Dat zijn de kernvragen in het proefschrift van **Nienke Kuk**. De titel van haar proefschrift luidt:

'Moving forward in nursing home practice. Supporting nursing staff in implementing innovations'

Aanleiding

Er bestaat een verschil tussen wat de wetenschap aan kennis voortbrengt en wat er in de verpleegkundige praktijk plaatsvindt. Om dit verschil te verkleinen en de kwaliteit van zorg te verbeteren is het belangrijk om wetenschappelijk bewezen innovaties door te voeren, te implementeren. Dit is niet makkelijk. In dit proefschrift is daarom onderzocht hoe verpleegkundigen ondersteund kunnen worden bij het implementeren van innovaties. Het proefschrift focust zich in het bijzonder op innovaties gericht op het stimuleren van functionele activiteiten bij verpleeghuisbewoners. Dit houdt in dat bewoners waar mogelijk worden gestimuleerd om zelf activiteiten uit te voeren. Bijvoorbeeld zelf het eigen gezicht wassen of helpen bij het dekken van de tafel.

Doelstellingen

1. Inzicht krijgen in de mate waarin verzorgenden en verpleegkundigen functionele activiteiten stimuleren bij verpleeghuisbewoners.
2. Inzicht krijgen in de belemmeringen die verzorgenden en verpleegkundigen ervaren bij het stimuleren van functionele activiteiten.
3. Een instrument ontwikkelen dat verpleegkundigen kunnen gebruiken bij het implementeren van innovaties gericht op het stimuleren van functionele activiteiten.

Methoden

Om inzicht te krijgen in de mate waarin verzorgenden en verpleegkundigen functionele activiteiten stimuleren bij verpleeghuisbewoners (doelstelling 1) is een vragenlijst ontwikkeld (MAINTAIN-behaviors) en afgenomen onder 368 verzorgenden en verpleegkundigen uit 41 verpleeghuizen in Nederland. Ook is geobserveerd in zeven verpleeghuizen in het zuiden van Nederland, waar in totaal 723 bewoners verbleven. Hierbij is in kaart gebracht of verpleegkundigen en verzorgenden activiteiten overnamen, bewoners ondersteunden bij activiteiten of toezicht hielden terwijl de bewoners zelf activiteiten uitvoerden.

Om inzicht te krijgen in de belemmeringen die verzorgenden en verpleegkundigen ervaren bij het stimuleren van functionele activiteiten (doelstelling 2) is ook een vragenlijst (MAINTAIN-barriers) ontwikkeld en afgenomen onder dezelfde 368 verzorgenden en verpleegkundigen uit 41 verpleeghuizen. Er is gekeken in welke mate belemmeringen werden ervaren en wat de relatie was met de mate waarin functionele activiteiten werden gestimuleerd.

Voor doelstelling 3 is de TIP-toolbox ontwikkeld die verpleegkundigen in zes stappen helpt bij het opstellen van een implementatieplan voor het duurzaam implementeren van een innovatie. De TIP-toolbox bevat verschillende hulpmiddelen, waaronder de MAINTAIN-vragenlijst en een overzicht van implementatie-strategieën dat samen met zorgprofessionals is ontwikkeld. Om te onderzoeken of de toolbox toepasbaar is in de praktijk zijn 12 verpleegkundigen gedurende 9 weken gevolgd terwijl ze met de TIP-toolbox een implementatieplan voor hun afdeling opstelden.

Resultaten

Verzorgenden en verpleegkundigen geven aan functionele activiteiten bij verpleeghuisbewoners veelal te stimuleren. Uit observaties blijkt echter dat veel activiteiten worden overgenomen van bewoners, hoewel bewoners deze activiteiten soms nog wel zelf lijken te kunnen uitvoeren.

Belemmeringen die verzorgenden en verpleegkundigen ervaren bij het stimuleren van functionele activiteiten hadden vaak te maken met externe factoren, bijvoorbeeld een te kort aan personeel. Dit waren echter niet de belemmeringen die de sterkste relatie tonen met hun gedrag.

Belemmeringen die te maken hadden met de sociale omgeving, bijvoorbeeld communicatie binnen het team, hingen sterker samen met het gedrag. Belemmeringen die veel genoemd worden lijken dus niet het sterkste samen te hangen met het gedrag.

De TIP-toolbox lijkt toepasbaar in de praktijk. De meeste verpleegkundigen voerden de stappen van de toolbox volgens plan uit en maakten zo een implementatieplan. Het was hierbij erg belangrijk dat ze samenwerkten met anderen (zoals andere verpleegkundigen die ook bezig zijn met het implementeren van een innovatie, of paramedici) en zich gesteund voelden door hun manager. De verpleegkundigen waren tevreden met de TIP-toolbox, al vonden sommigen het taalgebruik in de toolbox soms wat lastig. Op basis van de aanbevelingen van de deelnemende verpleegkundigen is de TIP-toolbox aangepast. Vervolgonderzoek is nodig om te testen of de toolbox ervoor zorgt dat innovaties daadwerkelijk beter worden geïmplementeerd en functionele activiteiten meer worden gestimuleerd.

